

MEGILLAT ANTIOCHUS

John C. Reeves, UNC-Charlotte (2011)

Unambiguous references to *Megillat Antiochus*, or ‘The Scroll of Antiochus,’ first occur in gaonic works of Babylonian provenance, and it is hence likely that the work originated in the East. The ninth-century *Sefer Halakhot Gedolot* of R. Shim‘on Qayyara refers to a מגילת בית השמונאי which allegedly emanated from ‘the oldest schools of Shammai and Hillel’ and which will eventually be read at the Festival of Hanukkah once ‘there should arise a priest with Urim and Thummim.’¹ Approximately a century later, R. Saadya Gaon in his *Sefer ha-Galuy* states that five Hasmonean brothers named Judah, Shim‘on, Yoḥanan, Jonathan, and Eleazar wrote a ספר ביהמא פיהמא ביהמא ‘book about what happened to them’ in Aramaic² while providing a quotation from its text.³ A copy which he examined divided the narrative into verses and provided the consonantal text with markings for vowels and accents, an indication that the work enjoyed quasi-scriptural status and played a role in liturgy. The eleventh-century Arabic original of Nissim b. Jacob Ibn Shāhīn’s *Ḥibbur Yafeh me-hayeshu‘ah* states in its prologue that the events recorded in ‘the Scroll of the Hasmonaeans’ would not be recounted therein since they were already available in written form,⁴ like those described in the scroll of Esther and the remaining canonical books. The popularity of the work is confirmed by the recovery of dozens of copies from the Cairo Geniza. A Hebrew translation of the Aramaic work is contained in a number of medieval and modern prayer books, and an Arabic ‘targum’ frequently accompanies the Aramaic narrative in Islamicate manuscripts.

This English rendering translates the edition of the Aramaic text prepared by Menahem Zevi Kaddari, “Megillat Antiochus ha-aramit,” *Bar-Ilan Annual* 1 (1963): 81-105, at 87-102. For other editions of the Aramaic text, see H. Filipowski, *Sefer Mivḥar ha-peninim* (London: [n.s.], 1851), 73-99; Adolph Jellinek, ed., *Bet ha-Midrash: Sammlung kleiner Midraschim und vermischter Abhandlungen aus der jüdischen Literatur* (6 vols.; Leipzig, 1853-77; repr., Jerusalem: Bamberger & Wahrmann, 1938), 6:4-8 (cf. 1:142-46 for a Hebrew rendering); Moses Gaster, “The Scroll of the Hasmonaeans (Megillath Bene Hashmunai),” in *Studies and Texts in Folklore, Magic, Mediaeval Romance, Hebrew Apocrypha and Samaritan Archaeology* (3 vols.; repr., New York: Ktav, 1971), 3:33-43; Shlomo Aharon Wertheimer, *Batei Midrashot* (2d ed.; 2 vols.; ed. Abraham Joseph Wertheimer; Jerusalem: Ktav Yad we-Sefer, 1989), 1:309-30, at 319-30 (an Aramaic-Arabic synopsis). A Judeo-Arabic translation compiled from four manuscripts was published by Hartwig Hirschfeld, ed., *Arabic Chrestomathy in Hebrew Characters with a Glossary* (London: K. Paul Trench & Trübner, 1892), 1-6. An expansive Judeo-Persian version is given in *Sefer Megillat Antiochus ... be-lashon Paras ...* (Jerusalem: Be-defus ha-Rin Levi we-shutafav, 1903). The important sixteenth-century Judeo-Persian poet ‘Imrānī based an 1,800 couplet *masnavī* known as the *Ḥanukkah-nāmāh* or *Ẓafar-nāmāh* (‘Book of Victory’) on *Megillat Antiochus*, and this poem has been recently rendered into English by Vera Basch Moreen, *In Queen Esther’s Garden: An Anthology of Judeo-Persian Literature* (New Haven and London: Yale University Press, 2000), 159-75.

[I have set Reeve’s translation side-by-side with Kaddari’s critical text. I have added the additional verses found in Filipowski’s 1851 transcription, in grey. Any mistakes in the transcription of Kaddari’s text are mine. – Aharon Varady.]

- 1 *Sefer Halakhot Gedolot* §75, ‘amud 684; also cited by Leopold Zunz, *Die gottesdienstlichen Vorträge der Juden, historisch entwickelt* (2d ed.; Frankfurt a. M.: J. Kauffmann, 1892), 131 n. With regard to this work, see especially Robert Brody, *The Geonim of Babylonia and the Shaping of Medieval Jewish Culture* (New Haven: Yale University Press, 1998), 223-30.
- 2 A. Harkavy, *Studien und Mittheilungen aus der kaiserlichen öffentlichen Bibliothek zu St. Petersburg, Fünfter Theil: Leben und Werke des Saadjah Gaon (Said al-Fajjumi, 892-942), Rektors der talmudischen Akademie in Sora* (St. Petersburg: Gr. Puschkarskaja, 1891), 151.
- 3 *Ibid.*, 181.
- 4 Nissim ben Jacob Ibn Shāhīn, *An Elegant Composition Concerning Relief After Adversity* (trans. William M. Brinner; repr., Northvale, N.J.: Jason Aronson Inc., 1996), 6.

1 והוה בְּיוֹמֵי אַנְטִיּוֹכֹס מַלְכָּא דְיוֹן מַלְךְ רַב וְתַקִּיף הוּהּ וְחַסִּין בְּשַׁלְטֹנוּתֵיהּ וְכָל מַלְכֵי אִישְׁתַּמְעוּן לֵיהּ: ² הוּא כַבֵּשׁ מְדִינָן סְגִיאָן וּמַלְכִין תַּקִּיפִין אֶסֶר וְאַצְדֵי בִירְנִיתָהוֹן וְהִכְלִיחוּן אוּקִיד בְּנוּרָא וּגְבָרֵיהוֹן בְּאִסְרָא אֶסֶר:

It came to pass during the time of Antiochus king of Greece: he was a mighty and powerful ruler and his governance was strong, and all kings were obedient to him. He subdued many provinces, imprisoned powerful rulers, destroyed their citadels, set their palaces ablaze in fire, and imprisoned their warriors.

מיומי אלכזנדרוס מלכא לא קם מלך כותיה בכל עבר נהרא

No king like unto him had arisen on the coastland of the Great Sea since the days of Alexander.

³ הוּא בְּנָא מְדִינָתָא רַבְתָּא עַל סְפָר יִמָּא לְמַהוּי לֵיהּ לְבֵית מַלְכוּ וּקְרָא לֵהּ אַנְטוֹכִיא עַל שְׁמֵיהּ: ⁴ וְאַף בַּגְרַס תְּנַנְיָהּ בְּנָא [לֵיהּ] מְדִינָתָא אַחֲרַנְתָּא לְקַבְלָהּ וּקְרָא לֵהּ [מְדִינַת] בַּגְרַס וְכִין שְׁמָהּ תְּהוֹן עַד דְּנָא:

He constructed a large city on the shore of the sea to serve as his royal residence, and he named it Ant[i]ochia (אַנְטוֹכִיא) after his own name. His second-in-command Bagras⁵ also built [for himself] another city opposite it, and he named it [City of] Bagras. These are their names even now.

⁵ בְּשַׁנַּת עֶשְׂרִין וְתַלְתָּ שְׁנִין לְמַלְכוּתֵיהּ הִיא שַׁנַּת מָאתָן וְתַלְתָּ עֶשֶׂר שְׁנִין לְבִנְנָן בֵּית אֵילֵהָא דִּין שׁוּי אַנְפוּהֵי לְמִיסק לִירוּשָׁלַם:

In the twenty-third year of his reign – it being the two hundred and thirteenth year after the re-construction of [the] Temple of God⁶ – he set his face to go up to Jerusalem.

⁶ עָנָה וְאָמַר לְהַדְבָרוּהֵי הֲלָא יַדְעִיתוּן עִמָּא דִּיהוּדַאי דִּי בִיהוּד בִּינְתָנָא לְאֵילֵהָנָא לָא פְּלַחִין וְנִימוּסְנָא לָא עֲבָדִין וְדַתֵּי מַלְכָּא שְׁבָקִין לְמַעַבְד דַּתִּיהוֹן: ⁷ וְאַף אֵינוֹן מְסַבְרִין לְיוֹם תְּבַר מַלְכֵי אִישְׁלַטוֹנֵי אֶמְרִין אֶמְתִּי יַמְלוּךְ [עֲלֵנָא] מַלְכָּנָא וְנִשְׁלוּט בְּיָמָא וּבִיבְשַׁתָּא וְכָל עַלְמָא יִתְמַסֵּר בִּידְנָא לֵית רַבּוּת מַלְכוּתָא לְמַשְׁבַּק אֵלִין עַל אֶפֶי אַרְעָא: ⁸ כְּעַן אֵיתוּן וְנִיסק עֲלֵיהוֹן וְנַבְטִיל מְנַהוֹן קִימָא דְגוּזִיר עֲלֵיהוֹן שְׁבַתָּא וְיִרְחָא וּמַהוּלְתָּא:

He spoke up and said to his companions: ‘Are you not aware there are a people among us – the Judeans who are in Yehud – who do not worship our gods or observe our law? They abandon the laws of the king in order to observe their own laws! They also long for the day when rulers and authorities are shattered, and they say: “When will our own king rule [over us]? We will gain authority over both sea and land, and the entire world will be delivered into our power!” The majesty of the kingdom cannot permit these (people to remain) on the surface of the earth! Now come and let us go up against them, and we will abolish from among them the covenant which was decreed on them (of observing) Sabbath, new moon, and circumcision!’

⁹ וּשְׁפָר פְּתַגְמָא בְּעֵינֵי רַבְרַבָּנוּהֵי וּבְעֵינֵי כָּל חִילוֹתֵיהּ:

The proposal was pleasing in the eyes of his nobles and in the eyes of all his forces.

5 A corruption of Bacchides (cf. 1 Macc 7:8; 9:1-69)?

6 For this same synchronism, see Jellinek’s ‘Zweiter Midrasch für Chanukah’ (in his *BHM* 1:137.1-2), a correspondence noted by Franz Rosenthal, “Saadyah’s Introduction to the Scroll of the Hasmoneans,” *Jewish Quarterly Review* n.s. 36 (1945-46): 302. Note Zunz, *Die gottesdienstlichen Vorträge*, 142 n.

10 בַּה שְׁעָתָא קָם אַנְטִיּוֹכְס מַלְכָּא וּשְׁלַח בְּנִיקָנוֹר
 תַּנְיָנָה בְּחֵיל רַב וּבְעַם סְגִיא וְאָתָּא לִירוּשָׁלַם: 11
 קִטְל בַּה קִטְלָא סְגִיא וּנְצַב צִלְמָא בְּבֵיתָא
 דְּמִקְדָּשָׁא בֵּאתְרָא דִּי אָמַר אֵילָהּ יִשְׂרָאֵל
 לְעַבְדוּהִי נְבִיָּיא תַמָּן אֲשֶׁרִי שְׁכִינָתִי לְעַלְמִס: 12
 בֵּיה זְמַנָּא נְכֶסוּ חֲזִירָא וְאוּבִילוּ מִדְּמִיהָ לְעוֹרְתָא
 דְּקוּדְשָׁא:

Antiochus arose at once and dispatched Niqanor his second-in-command⁷ with a large army and numerous people, and he came to Jerusalem. There he killed many, and he erected a statue in the Temple (ביתא דמקדשא) on the spot where the God of Israel had told His servants the prophets: 'there I will cause My Shekinah to dwell forever!' They slaughtered a pig at that time and brought some of its blood into the holy court.⁸

13 וּכְדִי שְׁמַע יוֹחָנָן בַּר מֵתַתְיָה יָת פִּתְגָמָי
 הָאֵלִין אֲתַמְלִי רְגֹז וְחִימָא וְצִלִּים אֲנַפּוּהִי אֲשֶׁתַּנִּי
 וְאֲתַמְלִיךְ בְּלִבֵּיהִי מָא לְמַעַבְדַּ עַל דְּנָא: 14
 בְּאִידִין יוֹחָנָן בַּר מֵתַתְיָה עֲבַד לִיה חַרְבָּא וְרִתִּין
 אֹרְכָה וּפּוֹתִיהָ זֵירַת חָדָא תַּחֲתָא לְבוּשׁוּהִי
 עֲטָפָה:

Now when Yoḥanan bar Metatyah heard about these things, he was filled with anger and wrath. The form of his face changed, and he took counsel in his heart about what to do about this. Then Yoḥanan bar Metatyah fashioned a sword for himself two spans in length and one span in breadth, (and) he wrapped it under his clothing.

15 לִירוּשָׁלַם אָתָּא וְקָם בְּתַרְעָ קִרְתָּא וְאָמַר
 לְתַרְעִיא וְנְטוּרִיא אָנָּא יוֹחָנָן בַּר מֵתַתְיָה כְּהֵנָּא
 דִּי יְהוּד אֲתִיתִי לְמַעַל קָדָם נִיקָנוֹר: 16 אִידִין
 עָלִין תַּרְעִיא וְנְטוּרִיא וְאָמְרִין לִיה לְנִיקָנוֹר כְּהֵנָּא
 רְבָּא דִּי יְהוּד קָאִים בְּתַרְעָא [עֵנָה נִיקָנוֹר] וְאָמַר
 לְהוֹן עוֹל יִיעוּל:

He came to Jerusalem and stood at the gate of the city. He addressed the gatekeepers and guards (saying), 'I am Yoḥanan bar Metatyah, a priest of Yehud. I have come to enter before Niqanor.' Thereupon the gatekeepers and guards entered and said to Niqanor: 'The high priest of Yehud is standing at the gate.' [Niqanor answered] and said to them: 'Let him immediately enter!'

17 אִידִין יוֹחָנָן הוּעַל קָדָם נִיקָנוֹר עֵנָה נִיקָנוֹר
 וְאָמַר לְיוֹחָנָן אַנְתָּ הוּא חַד מִן מְרוּדִיא דִּי מְרַדּוּ
 בְּמַלְכָּא וְלֹא בְּעֵין שְׁלָם מַלְכוּתִיהָ: 18 עֵנָה יוֹחָנָן
 קָדָם נִיקָנוֹר וְאָמַר כְּעֵן אֲתִיתִי קָדְמְךָ לְמַעַבְדַּ מָּה
 דִּי אַתְּ בְּעֵי:

Then Yoḥanan was made to enter before Niqanor. Niqanor spoke up and said to Yoḥanan: 'Are you one of the rebels who have revolted against the king and who do not seek the welfare of his kingdom?' Yoḥanan answered Niqanor and said: 'I have now come before you in order to perform whatever you seek (to do).'

19 עֵנָה נִיקָנוֹר וְאָמַר לְיוֹחָנָן הָא כְּמַצְבֵּי אַתְּ בְּעֵי
 סַב חֲזִירָא וְנַכְסִיהָ לְצִלְמָא וְאַלְבָּשִׁינְךָ לְבוּשָׁא
 דְּמַלְכוּתָא וְאַרְכְּבִינְךָ עַל סוּסִיא דְּמַלְכָּא וּכְחַד מִן
 רְחִמֵי מַלְכָּא תַּהוּי:

Niqanor spoke up and said to Yoḥanan: 'Lo, you seek my favor? Take a pig and sacrifice it to this statue! (Do so) and I will clothe you with a royal garment, I will mount you on (one of) the king's horses, and you will become like one of the friends of the king!'

20 וּכְנִימָא פִּתְגָמָא אֲתִיבִיהָ יוֹחָנָן [וְאָמַר] מְרִי
 אָנָּא דְּחֵיל מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּלָמָּא יִשְׁמַעוּן דִּי

Thusly⁹ did Yoḥanan make answer to him and say: 'My lord, I am afraid of the children of Israel. Should they

7 A villain familiar from 1 Macc 3:38; 7:26-50; 2 Macc 8:9-36; 14:11-15:37; *Megillat Ta'anit* for 13 Adar (יום ניקמור) and its Hebrew scholion; y. *Ta'an.* 2.13, 66a; y. *Meg.* 1.4, 70c; b. *Ta'an.* 18b. For the text of *Megillat Ta'anit* and its medieval scholion, see Hans Lichtenstein, "Die Fastenrolle: Eine Untersuchung zur jüdisch-hellenistischen Geschichte," *Hebrew Union College Annual* 8-9 (1931): 257-351.

8 עורתא דקודשא

9 כנמא = biblical Aramaic.

עבדית בין וירגמוני באבניא כען יפקון כל
אינש מן קדמך דלמא יחוון בית ישראל: ²¹
אידין ניקנור הנפיק כל אינש מן קדמוהי:

²² ביה זמנא זקף יוחנן בר מתתיה עינוהי
לשמיא וסדר צלותיה קדם רבון עלמא ואמר
אֵלֵהִי ואלֵהֵא דאֲבֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק ויִשְׂרָאֵל:
²³ וכין אמר לא תמסרניני ביד ערלא הדין
דלמא יקטלינני ויהך וישתבח בבית דגון
טעותיה ויאמר טעותי מסרתיה בידי:

²⁴ בה שעתא פסע לותיה תלת פסעין ודקר
חרבא בלביה ורמא יתיה קטילא בעורתא
דקודשא: ²⁵ ענה יוחנן קדם אילה שמיא ואמר
מרי לא תשוי עלי חובין די קטלתיה בבית
מקדשך כען תמסר כל עממא די אתו למטעי
בני ישראל די בירושלם:

²⁶ אידין נפק יוחנן ביזמא ההוא ואגח קרבא
בעממא האלין וקטל בהון קטלא סגיא וערקו
עמא די אשתיובו מן חרבא בספינתא לות
מלכא אנטיוכס: ²⁷ ומנן קטילא די קטל ביזמא
ההוא שבעין ותריין אלפין ושבע מאה די הוו
קטלין גבר חבריה: ²⁸ במותבוותיה בנא מנרתא
וקרא שמה מקבי קטלא תקיפין:

²⁹ וכדי שמע אנטיוכס מלכא די אתקטיל ניקנור
תננינה עקת ליה לחדא ושלח וקרא לבגרס
חייבא מטעי עמיה: ³⁰ ענה אנטיוכס מלכא
ואמר לבגרס הלא ידעתא אם לא שמעתא מא
דעבדו לי בני ישראל קטלו חילי ובוו משריתי
ורברבני: ³¹ כען על נכסיכון אתון רחיצין או על
בתיכון דילכון כען איתו ונסק עליהון ונבטיל
מנהון קימא דגזיר עליהון שבתא וירחא
ומהולתא:

³² אידין קם בגרס חייבא וכל משריתי ואתא
לירושלם: ³³ קטל בה קטלא סגיא וגזר בה

hear about what I have done, they will stone me with
stones. Let every person now leave from before you lest
they inform the House of Israel! Then Niqanor made
everyone leave from before him.

At that time Yoḥanan bar Metatyah raised his eyes
toward heaven and offered his prayer before the Master
of the Universe. He said: ‘My God and God of my
ancestors Abraham, Isaac, and Israel!’ And thusly he
(continued) to say: ‘Do not hand me over into the power
of this uncircumcised one, lest he put me to death and
then go and offer praise in the temple of Dagon his idol,
saying: “My idol has delivered him into my power.”’

He immediately took three steps toward him and thrust
his sword into his heart. He then threw his corpse into
the holy court. Yoḥanan spoke up before the God of
Heaven and said: ‘My Lord, do not place grievous sin (*חובין*)
upon me because I killed him in Your Temple! May
You now hand over (to me) all the peoples who are in
Jerusalem who have come to lead astray the children of
Israel!’

Then Yoḥanan went out on that same day, and he
waged war against those nations, and he effected
among them a great slaughter. The people who escaped
from the sword fled on a ship to King Antiochus. The
number of the slain who were killed on that day
amounted to 72,700, for each one was killing his
companion. At his residence he built a minaret (*מנרתא*)
and proclaimed its (*sic*) name (to be) ‘Maqbey,
killer of strong ones’ (מקבי קטלא תקיפין).

Now when King Antiochus heard that his second-in-
command Niqanor had been assassinated, he was
greatly distressed. He sent for and summoned the
wicked Bagras, the deceiver of his people. King
Antiochus spoke up and said to Bagras: ‘Do you not
know and have you not heard what the children of
Israel have done to me? They have slaughtered my
armies and despoiled my camp and my nobles! Can you
now put confidence in your possessions or your
dwellings? Come now and let us go up against them,
and we will abolish from among them the covenant
which was decreed for them with regard to Sabbath,
new moon, and circumcision!’

Then the wicked Bagras arose along with all of his
camp and came to Jerusalem. He effected there a great
slaughter, and issued in it a final decree about (not

גזירת גמירא על שבטא וירחא ומהולתא: ³⁴ כל קביל דנא מן די מלת מלכא מהחצפא כל די יגור בריה איתאו גברא ואתתיה ועלבונין לקביל ינקא: ³⁵ ואף אתתא ילידת בר בתר מיתות בעלה וגורתיה לתמנא יומין וסליקת על שורא דמדינתא וברה דגורתיה בידה: ³⁶ ענת ואמרת לך אמרין בגרס חייבא קימא דאבהתנא לא יפסוק מננא ולא מבני בננא ואפילת ית ברה לתחות שורא ונפלת בתריה ומיתו תרויהון סגיאין מן בני ישראל הוו עבדין כדין ולא משניין קים אבהתהון:

³⁷ ביה ומנא אמרין בני ישראל גבר לחבריה איתו [ונחדך] ונשבות במערתא דלמא נחלל יומא דשבטא ואכלו קרציהון קדם בגרס: ³⁸ אידין שלח בגבריא ואתו לפום מערתא ואמרו בני ישראל פוקו לותנא איכולו מן לחמנא ושתו מן חמרנא ועובדנא אתון עבדין: ³⁹ עניין בני ישראל ואמרין חד לחבריה דכירין אנחנא מא דאתפקדנא על טורא דסיני שיתא יומין תעבדון עיבידתכון וביומא דשבטא תנוחון כען טב לנא דנמות מדנחלל יומא דשבטא: ⁴⁰ כל קביל דנא כדי לא קבילו להון איתיאו אעין רטיבין ואוקידו על פום מערתא ואתקטיל כאלף גבר ואתתא:

⁴¹ בתר דנא קמו חמשה בני מתתיה יוחנן וארבעה אחוהי ואגיוחו קרבא בעממא האלין: ⁴² קטלא סגיא קטלו בהון וערקו די אשתארו לאפרכי ימא דאתרחיצו על אלה שמיא:

⁴³ באידין יתיב בגרס חייבא בספינתא וערק לות מלכא אנטיוכס ועמיה גברין דאשתיובו מן חרבא: ⁴⁴ ענה בגרס ואמר לאנטיוכס מלכא אנת מלכא שמת טעים לבטלה מן יהוד שבטא

observing the rituals of) Sabbath, new moon, and circumcision. On account of this, anyone who boldly flouted the word of the King – anyone who circumcised his son – both the man and his wife would be brought and impaled because of the child. There was even a woman who gave birth to a son after the death of her husband: she circumcised him on the eighth day (after birth), and then she climbed onto the wall of the city holding the son whom she had circumcised. She cried out and said: ‘Go, inform the wicked Bagras that the covenant of our ancestors will never cease (being observed) among us or our descendants!’ She then cast her son down to the base of the wall, and she flung herself after him, so that the two of them perished.¹⁰ Numerous others from among the children of Israel were acting similarly and would not change their ancestral covenant.

At that time (some of) the children of Israel said, each to his companion: ‘Come, let us go away and observe the Sabbath in a cave lest we profane the Sabbath day.’ Informants maligned them before Bagras. He thereupon dispatched some men and they came to the mouth of the cave and said: ‘O children of Israel! Come out to us! Eat some of our food, drink some of our wine, and behave like us!’ The children of Israel answered and said, each one to his fellow: ‘We remember what we were enjoined on Mt. Sinai: “Six days you will do your work, and on the seventh day you will rest.” Now it would be better for us to perish rather than to profane the Sabbath day!’ Since they were not receptive to them, they brought green (branches of) wood and kindled a fire at the mouth of the cave, and about one thousand men and women perished (as a result).¹¹

Following this five sons of Metatyah arose – Yohanan and his four brothers – and they engaged these nations in battle. They effected a great slaughter among them, and those who remained fled to the islands of the sea, for they now put their trust in the God of Heaven.

Then the wicked Bagras took seat on a ship, and he fled to King Antiochus together with the men who had escaped from the sword. Bagras spoke up and said to King Antiochus: ‘O King, you gave a command to abolish (the observance of) Sabbath, new moon, and circumcision from Yehud, and there is (now) a fierce

10 Compare 2 Macc 6:10.

11 Compare 1 Macc 2:29-38; 2 Macc 6:11; and see Judg 9:46-49.

וירחא ומהולתא ואשתדור רב בגוה ואלו אתו עליהון כל עממא אומיא ולישנא לא כהלין לחמשה בני מתתיה די אינון מן אריון תקיפין ומן נשרין קלילין ומן דובין חציפין: ⁴⁵ כען מלכא מלכי ישפר עלך ולא תגייח קרבא עמהון במשריתא האלין דלמא תבהית באנפי כל מלכיא: ⁴⁶ לכן שלח אגרתא בכל מדינת מלכותך וייתון רברבני חילותא ועמהון כל עממא ואף פיליא מלובשי שרינא:

rebellion there. (Even) if every nation, people, and language group were to come against them, they could not prevail over the five sons of Metatyah, for they are mightier than lions, swifter than eagles, and bolder than bears. Now O King, may my counsel please you! Do not wage war on them with these camps lest you suffer embarrassment before all (other) kings! Instead, send a letter throughout every province of your kingdom, and the nobles of the armies will come bringing with them all nations and also elephants covered with armor.'

⁴⁷ אידין שפר פתגמא בעיני אנטיוכס (מלכא) ושלח וקרא לרברבני מלכותיה ואתו כל עממא ועמהון פיליא מלובשי שרינא: ⁴⁸ תננינות קס בגרס חייבא ואתא לירושלם תרע בה תלת עשר תרעתא וסגר נהרא דמדינתא ושרף אבנה עד דהוו כעפרא: ⁴⁹ חשיב בלביה ואמר בומנא דא לא כהלין לי ארי רב חילי ותקיף ידי ואילה שמיא לא חשיב כין:

Now the proposal was pleasing in the eyes of (King) Antiochus. He sent for and summoned the nobles of his kingdom, and all the nations came accompanied by elephants covered with armor. Next the wicked Bagras arose and came to Jerusalem. He broke open thirteen breaches in its (wall), closed off the water supply of the city, and applied fire to its stones until they crumbled like dust. He thought to himself, saying: 'This time they will not defeat me, for my army is great and my power is strong!' But the God of Heaven was not thinking in a similar vein.

⁵⁰ וכדי שמעו חמשה בני מתתיה קמו ואולו למצפא דגלעד באתרא די הוה להין שיובא ביומי שמואל נביא: ⁵¹ צומא גורו ויתבו על קטמא למבעי רחמין מן קדם אילה שמיא: ⁵² באידין נפל בלבהון מלכא טבא והוו שמחתהון יהודה בוכרא שמעון תננינא יוחנן תליתא יונתן רביעא אלעזר חמישא בריך יתהון אבוהון קדם דישלח יתהון לקרבא ואמר יהודה ברי אודי עובדך כיהודה בר יעקב דמתיל כאריא ואת שמעון ברי אודי עובדך כשמעון בר יעקב דקטל ית יתבי שקס דחבו על דינה אמתיה ואת יוחנן ברי אודי עובדך כאבנר בר נר רב חילא דישראל ואת יונתן ברי אודי עובדך כיונתן בר שאול די קטל ית פלשתאי ואת אלעזר ברי אודי עובדך כפנחס בר אלעזר די קני קדם אילה ושיזיב ית בני ישראל

When the five sons of Metatyah heard, they arose and came to Mizpah of Gilead in the place which was a refuge for them in the days of the prophet Samuel.¹² They decreed a fast and sat upon ashes in order to seek favor from the God of Heaven.¹³ Then a good counsel entered their minds – their names were Judah the firstborn, Shim'on the second oldest, Yoḥanan the third, Jonathan the fourth, (and) Eleazar the fifth.¹⁴ Their father blessed them before he sent them forth to do battle and said: 'Judah, my son, I give thanks that your action is like that of Judah b. Jacob, who was compared to a lion.¹⁵ Shim'on, my son, I give thanks that your action is like that of Shim'on b. Jacob who killed the inhabitants of Shechem because they committed offenses against his sister Dinah. Yoḥanan, my son, I give thanks that your action is like that of Abner b. Ner, the general of Israel. Jonathan, my son, I give thanks that your action is like that of Jonathan b. Saul who killed the Philistines. Eleazar, my son, I give thanks that your action is like that of Pinḥas b. Eleazar who was zealous before his God and rescued the children of Israel [from divine wrath]!'

12 Cf. 1 Sam 7:5-6.

13 Cf. 1 Macc 3:46-47.

14 For the same names but a different ordering, see 1 Macc 2:2-5.

15 Note 1 Macc 3:4, which is based on Gen 49:9.

[מירוגזא]

על דנא כמו חמשה בני מתתיה ביומא ההוא
ואגיוחו קרבא בעממא האינן וקטלו מנהון
קטלא סגיא [לחדא] ואתקטיל מנהון יהודה:

53 בה שעתא כד חזו [בני מתתיה] דאתקטיל
יהודה תבו ואתו לות אבוהון ואמר להון למא
תבתון: 54 ענו ואמרין יהודה אחונא אתקטיל
די הנה מתחשיב כות כולנא: 55 ענה מתתיה
ואמר להון [אנא] אפוק עמכון ואגיוח קרבא
בעממא האלין דלמא יודון בני ישראל ואתון
תתנחמון על אחיכון:

56 ונפק מתתיה ביומא ההוא עם בנוהי ואגיוח
קרבא בעממא האינן: 57 ואילה שמא מסר
כל גיברי עממא האלין בידיהון וקטלו בהון
קטלא סגיא כל שליף חרבא וכל אחיד קשתא
ורברבני פחואתא ולא אשתאר מנהון משויב
וערק מן דאשתויב מנהון לאפרכי ימא

ואלעזר הנה מתעסק בקטלא דפיליא וטבע
בפורתא דפילא: 58 ובעוהי אחוהי בין חינא ובין
מיתא ולא אשכחו יתיה ובתר כין אשכחו
יתיה טביע בפורתא דפילא:

59 וחדו בני ישראל די אתמסרו סנאיהון
בידיהון מנהון קלו בנורא ומנהון צלבו על
אילנא ובגרס חייבא מטעי עמיה קלוהי בנורא
עמא בית ישראל:

60 ואנטיוכס מלכא כד שמע די אתקטיל בגרס
תניניה וכל רברבנוהי דעמיה יתיב בספינתא
וערק לאפרכי ימא וכל אתר דיייתי מדדין ביה
ואמרין ליה עריקא עריקא ורמא בנפשיה לימא:

61 בתר דנא עלו בני ישראל לבית מקדשא ובנו

After this the five sons of Metatyah arose on that
day and waged war against those nations. They effected
a [very] heavy slaughter among them, but among
themselves Judah was slain.¹⁶

At that time when [the sons of Metatyah] saw that
Judah had been slain, they turned back and came to
their father. But he said to them: 'Why have you
returned?' They spoke up and said: 'Our brother Judah,
he who himself could be accounted equal to the rest of
us, has been slain!' Metatyah spoke up and said to
them: 'I [myself] will go forth with you and wage war
against these nations lest the children of Israel perish
while you are grieving for your brother!'

Metatyah came forth that same day with his sons and
waged war against those nations. The God of Heaven
handed over into their control all the soldiers of those
nations, and they effected among them a heavy
slaughter – all those who unsheathed a sword, held a
bow, and the noblest of their commanding officers –
and there did not survive a refugee from their ranks.
The ones who did escape fled to the islands of the sea.

Now Eleazar occupied himself with killing the
elephants, and he sunk down in the excrement of an
elephant. His brothers searched for him among the
living and among the dead, but they could not find him.
They however afterwards discovered him pressed down
in the excrement of an elephant.¹⁷

The children of Israel rejoiced that their enemies had
been delivered into their hands. They burned some of
them in a fire, whereas others they hung upon trees.
The people of the House of Israel burned the wicked
Bagras, deceiver of his people, in a fire.

When King Antiochus heard that his second-in-
command Bagras had been killed along with all his
nobles who had accompanied him, he boarded a ship
and fled to the islands of the sea. Every place that he
came to rebelled against him, saying to him: 'Fugitive!
Fugitive!' He (finally) cast himself into the sea.

After this the children of Israel entered the Temple and

16 See 1 Macc 9:11-18.

17 According to 1 Macc 6:43-46, Eleazar was crushed to death by an elephant which he had just slain.

תרענא ודכיאו בית מקדשא מן קטיליא ומן סאובתא: 62 ובעו משחא דזיתא דכנא לאדלקא בוצינא ולא אשכחו אלהין צלוחית חדא דהות חתימה בעוקת כהנא רבא מיומי שמואל נבנא וידעו דהיא דכנא: 63 כאדלקות יומא חדא הנה בה ואלה שמאי די שכין שמיה תמן יהב בה ברכתא ואדליקו מנה תמניא יומין: 64 על כן קיימו בני חשמונאי הדין קיימא ואסרו הדין אסרא אינון ובני ישראל כולהון: 65 להודעא לבני ישראל למעבד הדין תמניא יומין חדא ויקר יומי מועדי דכתיבין באורייתא לאדלקא בהון להודעא למן דייתי מבתריהון ארי עבד להון אלההון פרקנא מן שמאי: 66 בהון לא למספד ולא למגור צומא וכל דיהי עלוהי נדרא ישלמיניה:

rebuilt its gates.¹⁸ They purified it of corpses and uncleanness, and they made search for some pure olive oil in order to light its lamps, but they could not find any except for a single flask which was sealed with the signet-ring of the high priest¹⁹ during the time of the prophet Samuel. They knew that this was pure. There was in it (an amount equivalent to) about one day's burning, but the God of Heaven Who made His Name dwell there bestowed a blessing with it, and they lit (the lamps) from it for eight days. Therefore the Hasmoneans swore this oath, and they and all the children of Israel took upon themselves this binding vow to inform the children of Israel to observe this (*sic*) eight days (as a time of) celebration and ceremony²⁰ like the days of the festivals which are inscribed in the Torah²¹ – to light (lamps) on them to indicate to whomever comes after them that their God effected deliverance for them from Heaven. On them one must not mourn, nor may one decree a fast,²² but all who have (vowed) a vow on them must fulfill it.²³

ברם חשמונאי ובנוהי ואחיהון לא גזרו בהון למשבק עבודת פולחנא די מקדשא.

Only the work in the Sanctuary was not prohibited by the Hashmonai and his sons and their brethren.

מן עדנא דנא לא הזה שם למלכות יון: וקבלו מלכותא בני חשמונאי ובני בניהון מן עדנא דגא ועד חרבן בית אלהא דך מאתן ושית שנין:

That day saw the end of the Kingdom of Greece. And the sons of the Hashmonai and their sons after them did rule over Israel from that day till the destruction of the *Beit haElohim* [Temple of God], a period of two hundred and six years.

עד יומיא האילן בני ישראל בכל גלותהון נטרין יומיא אליו וקרין להון ימי חדו מעשרים וחמשה יומין לירחא דכסלו תמניא יומין: מן עידנא ההוא ועד עלמא לא עדון מנהון בבית מקדשהון. כהניא ולויא וחכימהון קימו עליהון ועל בני בניהון עד עלמא:

Therefore do the children of Israel observe these days in all the lands of their dispersion, as days of feasting and joy, for eight days beginning with the 25th of Kislev. From that day and evermore, this festival shall not depart from the holy places of Israel, for their Kohanim, Levi'im, and sages ordained it for themselves and their descendants and pledge to keep it forever.

כבודך י"י. נשלמה המנלת יונית ופסוקיה שבעים וארבעה וסימן ע"ד ולא אמעד, אמן

May God who performed miracles on their behalf, do wonders for us so that the words of the Torah may be fulfilled even as it is written "I will show him wonders even as in the days of thy going forth from the land of Egypt." (Mikha 7:15) Amen.

18 According to 1 Macc 4:38, the gates of the Temple had been burned by its foreign occupiers. Note also 2 Macc 1:8; 8:33.

19 For this legend, see *b. Šabb.* 21b; Hebrew scholion to *Megillat Ta'anit* for 25 Kislev.

20 Cf. Esth 8:16; 1 Macc 4:59.

21 Compare 2 Macc 10:6-8.

22 See *b. Šabb.* 21b.

23 Note the end of most versions of *Megillat Ta'anit*.

This document, containing an original translation of a work in the Public Domain, is under the copyright of Dr. John C. Reeves, its translator, and is shared by Dr. Reeves with a Creative Commons Attribution-ShareAlike (4.0 International) copyleft license, <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>

This document was transcribed by Aharon N. Varady for the [Open Siddur Project](http://opensiddur.org), <<http://opensiddur.org>> using OCR and manual proofreading. All errors not present in the original publication are his own. *Shgiyot mi yavin, Ministarot Nakeni* מְנַסְתְּרוֹת נִקְנִי; שְׂגִיאוֹת מִיַּבֵּיַן; "Who can know all one's flaws? From hidden errors, correct me" (Psalms 19:13). Please [contact the Open Siddur Project](http://opensiddur.org/contact) to contribute any corrections you might find <<http://opensiddur.org/contact>>.

